

Nr 327.

Av herr förste vice talmannen **Magnusson**, om ökat anslag till bidrag till Sveriges pomologiska förening.

I bilaga 11 till 1948 års statsverksproposition har chefen för jordbruksdepartementet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till bidrag till Sveriges pomologiska förening för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 15 000 kronor. Lantbruksstyrelsen hade tillstyrkt pomologiska föreningens framställda anslagsäskande om ett till 25 000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår.

I anledning härav må anföras följande.

Under pomologiska föreningens nu 47-åriga verksamhet har föreningen städse fått arbeta under betydande svårigheter på grund av fruktodlingens missgynnade ställning i landets näringsliv. Utländsk frukt har nämligen länge varit bytesobjekt vid handelsavtal, särskilt med transoceana länder, som varit av betydelse för landets industriella exportmarknad. Fruktodlingen har alltid fått sitta emellan, vilket framgår därav att den totala importvolymen för frukter och bär, alla slag, redan före senaste världskriget (1938) uppgick till omkring 200 000 ton (inräknat torkad frukt, som omräknats till färsk). Om på samma sätt under år 1946 till landet införda torkade frukter av olika slag, sammanlagt 19 000 ton, omräknas till färsk, uppgår totalinförseln sistnämnda år av färska frukter och bär till omkring 300 000 ton med ett värde av ca 215 milj. kronor, varav 49,3 milj. kronor för 45 000 ton färska äpplen och päron.

Då nu varje erfaren växtodlare vet att inom landet finnas högst betydande områden (särskilt inom sådana delar av södra och mellersta Sverige där småbruken äro förhärskande) som lämpa sig bättre för fruktproduktion än för annan jordbruksdrift och där frukt av vissa viktiga handelsorter når högre kvalitativ utveckling än i andra delar av världen, är det givetvis en fråga av största nationalekonomiska betydelse att den riksorganisation som under snart ett halvsekel fört fram fruktodlingen till en viktig näring, beredes möjlighet att med största möjliga effektivitet fortsätta sin landsgagneliga verksamhet. Det var nämligen först med Sveriges pomologiska förenings stiftande år 1900, som verksamma ansatser gjordes för fruktodlingens främjande. Den utveckling på området vi nu kunna konstatera är väsentligen denna riksförenings verk. Den har sålunda väsentligt medverkat vid tillkomsten av de nu arbetande ca 1 500 fruktodlarförening-

arna med sammanlagt 103 000 medlemmar, väsentligen mindre jordbrukare och lägenhetsinnehavare. Det fackliga material, som användes för undervisnings- och upplysningsverksamhet, tillkomsten av den sedan 1938 organiserade statliga försöksverksamheten på fruktodlingens område, standardiseringen av sortering och packning av frukt för den allmänna handeln samt andra viktiga åtgärder för produktionens tillvaratagande och användning ha framgått som resultat av föreningens arbete. Föreningen har även medverkat vid tillkomsten av icke blott fruktträdskoleanstalten i Balsgård utan även den år 1945 tillkomna statliga plantskolenämnden, som har till uppgift att främja uppdragning och försäljning av lämpligt planteringsmaterial av fruktträd och bärbuskar. Den första fruktodlingsskolan, till vars inrättande i Urshult i Kronobergs län 1946 års riksdag beviljade medel, är ytterligare ett exempel på frågor, som varit föremål för föreningens uppmärksamhet.

Genom sina publikationer, årsboken av mera vetenskaplig karaktär, de populärt hållna tidskrifterna »Fruktodlaren», vars medelupplaga är 48 500 ex., och »Hemträdgården», som vänder sig till Norrlands befolkning, samt f. n. 15 små populära handböcker eller ströskrifter har föreningen skapat möjligheter att lämna facklig vägledning i frågor, som röra frukt- och bär-odlingen.

Sedan år 1938 har pomologiska föreningen för sin verksamhet erhållit årligt bidrag av 30 000 kronor från enskild donator. Tack vare detta bidrag har föreningen sedan nämnda år kunnat bedriva icke blott en rätt omfattande undersöknings- och utredningsverksamhet utan även väsentligt utbygga sitt utåtriktade upplysnings- och propagandaarbete. Då emellertid detta bidrag för år 1948 är väsentligt reducerat och därefter successivt indrages, uppstå betydande svårigheter för föreningen att kunna upprätthålla sin verksamhet i nuvarande icke tillräckliga omfattning.

År 1939 erhöll föreningen 20 000 kronor i statsbidrag för sin verksamhet, vartill kom särskilt anslag av 8 500 kronor för konserveringsverksamheten. Med budgetåret 1941/42 reducerades statsbidraget av statsfinansiella skäl till 15 000 kronor, vilket bidrag sedan dess årligen anvisats. Med hänsyn till penningvärdets fall (generalindex för augusti 1939 = 100, för juni 1947 = 151,⁷) representerar nämnda bidrag ca 9 900 kronor jämfört med år 1939.

Med stöd av erfarenhetstal efter skörd per arealenhet och skördeuppgifter så avvägda att de motsvara genomsnittsskörden under skiftande produktionsförhållanden har trädgårdsekonomiska byrån vid Alnarp på basis av 1943 års officiella inventeringsuppgifter beräknat 1946 års produktionsvärde för frukt och odlade bär till sammanlagt ca 140 milj. kronor. Med hänsyn till inventeringens ofullständighet torde kunna antagas att produktionsvärdet är avsevärt högre och f. n. kan beräknas vara ungefär dubbelt så högt som t. ex. sockerbetsodlingens produktionsvärde. Frukt och bär inta sålunda en väsentlig volym av landets livsmedelsproduktion.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att för bidrag till Sveriges pomologiska förening måtte upptagas ett till 25 000 kronor förhöjt belopp.

Stockholm den 23 januari 1948.

Karl Magnusson.
